

Retouradres Antwoordnummer 3061, 8000 WB Zwolle

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
De heer ir. E.D. Wiebes
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

**Tijdelijke Commissie
Mijnbouwschade Groningen**

Cascadeplein 10
9726 AD Groningen

Antwoordnummer 3061
8000 WB Zwolle
0800 44 44 111
www.schadedoormijnbouw.nl
contact@schadedoormijnbouw.nl

Kenmerk
TCMG/Cie/2020/007

Datum: 27 januari 2020
Betreft: Reactie op advies van commissie immateriële schade

Geachte heer Wiebes,

Bij brief van 19 december 2019 stelde u mij het advies van de commissie immateriële schade ter beschikking en verzocht u mij om daarop te reageren.

Hierbij geef ik u een eerste reactie op het advies. Daarbij ga ik ook in op het arrest van het Gerechtshof Arnhem Leeuwarden dat op 17 december 2019 – kort na het finaliseren van het advies van de commissie – is geweest. Dit arrest betreft hetzelfde onderwerp en het Gerechtshof heeft de uitspraak van de Hoge Raad van deze zomer nadrukkelijk in zijn overwegingen betrokken.

Het advies van de adviescommissie en het arrest van het hof

De inspanningen van de leden van de adviescommissie waardeer ik in hoge mate. Zij hebben zich in korte tijd de complexe en veelomvattende problematiek van de immateriële schade die ontstaat als gevolg van de mijnbouwactiviteiten in het Groningenveld, eigen moeten maken. Daarbij moest het door hen te geven advies niet alleen recht doen aan de positie van de Groningers, maar tegelijkertijd uitvoerbaar zijn en op zo veel mogelijk draagvlak kunnen rekenen. Dit is geen eenvoudige opgave en het is duidelijk dat de commissie zich daarbij grote inspanningen heeft getroost.

Het advies bevat een grondige analyse van veel van de achterliggende problemen die zijn veroorzaakt door de mijnbouwactiviteiten in het Groningenveld. Ook doet het verschillende aanbevelingen aan het IMG over de wijze waarop het invulling kan geven aan zijn taak immateriële schade te vergoeden.

Het advies vertoont overeenkomsten met de methodiek die is opgenomen in het arrest van het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, maar kent ook belangrijke verschillen. Zo acht de adviescommissie doorslaggevend of iemand enige fysieke schade heeft geleden of moet verhuizen vanwege de versterkingsoperatie. Het hof acht het daarentegen doorslaggevend of sprake is van 'meervoudige schade'. Deze verschillen nopen het IMG ertoe om keuzes te maken bij het toekennen van immateriële schadevergoeding. Daarbij zal het IMG het advies en het arrest zeker als inspiratiebron gebruiken. Zo meen ik dat er in beide methodes terecht van wordt uitgegaan dat – zoals ook de Hoge Raad heeft overwogen – aan de hand van bepaalde omstandigheden aangenomen zou kunnen worden dat een bewoner in een bepaalde mate in zijn persoon is aangetast. Ook onderschrijf ik het belang om – juist ook bij immateriële schade – zo veel mogelijk uit te gaan van

vertrouwen in (het verhaal van) de bewoner. Ook het belang om de bewoner procedureel zo veel mogelijk te ontlasten onderschrijf ik.

Tegelijkertijd plaats ik kanttekeningen bij de methodiek die is geadviseerd door de adviescommissie. Deze is te generiek om recht te doen aan de verscheidenheid van gevallen van mijnbouwschade. De TCMG kent voldoende gevallen van bewoners die fysieke schade hebben geleden, maar van wie niet aangenomen kan worden dat zij daardoor in hun persoon zijn aangetast. Tegelijkertijd kent de TCMG – helaas – ook vele schrijnende gevallen waarin de invloed van de mijnbouwschade op het leven van een bewoner (heel) groot is geweest en die ernstig in zijn/haar persoon is aangetast. In de door de commissie aanbevolen methodiek wordt onvoldoende rekening gehouden met dergelijke bijzonderheden van het geval. Als gevolg hiervan wordt deze bewoners geen recht gedaan, nu in de gestandaardiseerde methode weinig mogelijkheid tot differentiatie bestaat tussen de verschillende situaties waarin iemand kan zijn komen te verkeren.

Ook ben ik niet overtuigd van de eis dat iemand in het kader van de versterkingsoperatie zou hebben moeten verhuizen om in aanmerking te komen voor immateriële schade. Zo acht ik het bijvoorbeeld ook van belang of men na een inspectie langdurig in onzekerheid heeft verkeerdt over óf hun woning versterkt zou moeten worden en wat hiervan de consequenties zouden zijn. Dat geldt ook wanneer er versterkingsmaatregelen getroffen moeten worden waarvoor iemand niet behoeft te verhuizen. Tot slot acht ik het problematisch dat de commissie meent dat de door haar geadviseerde methodiek alleen betrekking op het verleden zou moeten hebben. Het is cruciaal dat de gedupeerden van mijnbouwschade gelijk worden behandeld en dat moet worden voorkomen dat er groepen buiten de boot vallen vanwege het moment waarop zij hun schade hebben gemeld. Nu zich nog steeds aardbevingen voordoen, bestaat er behoefte aan een toekomstbestendige methodiek.

Het arrest van het hof leunt, als gezegd, op zijn beurt sterk op het al dan niet bestaan van meervoudige schade. Hiermee wordt een situatie bedoeld waarbij meerdere schadeprocedures zijn doorlopen voor dezelfde woning. Ook ik denk dat deze omstandigheid moet worden meegenomen bij het bepalen van de immateriële schade. Ik ben er echter niet van overtuigd dat die omstandigheid steeds bepalend zou moeten zijn voor het oordeel of iemand geacht kan worden immateriële schade te hebben geleden. Daarmee wordt niet voldoende gekeken naar de ándere omstandigheden van het geval. Daarnaast leert de praktijk dat het al dan niet hebben van meervoudige schade (in de zin dat meerdere afzonderlijke procedures zijn doorlopen) vaak van procedurele toevalligheden afhankelijk is. Aan deze omstandigheid zou ik niet zo veel belang willen hechten.

Beoogde werkwijze IMG

Ik zie mogelijkheden voor een meer verfijnde en toch hanteerbare methodiek. In de eerste plaats zal in de methodiek van het IMG géén principiële onderscheid gemaakt worden tussen groepen bewoners die hun schade in verschillende perioden hebben gemeld. Het zal voor de omvang van de immateriële schade in principe dus niet uitmaken of een bewoner zijn schade heeft gemeld in de periode dat NAM of het CVW die afhandelde of dat de afhandeling plaatsvond of -vindt door de TCMG of het aanstaande Instituut Mijnbouwschade Groningen.

In de tweede plaats meen ik dat de verscheidenheid van de problematiek van mijnbouwschade ertoe noopt om meer te differentiëren in de omvang van de immateriële schadevergoeding die iemand wordt toegekend. Het komt mij voor dat hierbij rekening gehouden kan worden met:

- de omvang van de schade;
- de veiligheid van de bewoner;
- de locatie van de woning;
- het aantal en/of de aard van de schadeprocedures en de bijbehorende afhandelingsduur,
- maar ook met eventuele andere bijzondere omstandigheden.

Deze omstandigheden, gewogen en in hun onderlinge samenhang bezien, vormen naar mijn mening de beste indicatie om te bepalen in welke mate een bewoner in zijn persoon zal zijn aangetast. Aan de hand daarvan kan de omvang van de immateriële schade worden ingeschat. De hierbij behorende schadebedragen zijn nog onderwerp van beraad.

Nu kan het toepassen van een systematiek met meerdere uitgangspunten en criteria op basis van 'harde' feiten suggereren dat immateriële schade precies valt vast te stellen. Ik ben me er terdege van bewust dat dit niet mogelijk is. Mede om deze reden wil ik, net als de adviescommissie, de bewoner uitnodigen om zijn verhaal te doen (en het IMG zal daar ondersteuning bij bieden). De bijzondere persoonlijke omstandigheden uit dit verhaal kunnen dan meegewogen worden bij het vaststellen van de immateriële schade. Daarnaast stelt het de bewoner in de gelegenheid om zijn of haar grieven en het aangedane leed te uiten en vast te laten leggen.

Terecht merkt de adviescommissie op dat ook de procedure tot het toekennen van een immateriële schadevergoeding op zichzelf niet tot extra leed mag leiden, juist omdat de procedurele druk rond schadeafhandeling deel kan zijn van de oorzaak van immateriële schade. Ook het Gerechtshof legt veel nadruk op de eenvoud van een regeling omdat er anders een onuitvoerbare situatie ontstaat. Het gebruik van meer omstandigheden bij het bepalen van de immateriële schade, zoals ik nu beoog, mag daarom niet leiden tot extra procedurele overlast voor de betrokkene. Ik schat echter in dat het hanteren van dergelijke criteria eenvoudig uitvoerbaar is, zonder dat dit betekent dat de bewoner moet worden belast met een langdurige procedure of dat deze zelf veel omstandigheden moet gaan bewijzen. Het overgrote deel van voornoemde omstandigheden zal namelijk bekend zijn bij het IMG.

Tot slot

De TCMG en ik als kwartiermaker zullen vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Tijdelijke wet Groningen bekend maken hoe het IMG invulling zal geven aan zijn taak tot vergoeding van immateriële schade. Wij willen bij het verder ontwerpen en vaststellen van een werkwijze nadrukkelijk de maatschappelijke organisaties Groninger Gasberaad en de Groninger Bodem Beweging betrekken. Juist een werkwijze voor immateriële schade vraagt om draagvlak onder de betrokkenen die het aangaat. Beide organisaties leveren daarvoor een waardevolle inbreng, zo is mijn overtuiging.

Ik vertrouw erop u met het voorgaande voorlopig voldoende te hebben geïnformeerd. Als gezegd zal ik de gedupeerden en ook u zo spoedig mogelijk informeren over de wijze waarop invulling gegeven zal worden aan de taak van het IMG.

Hoogachtend,

Prof. mr. S.C.J.J. (Bas) Kortmann
Voorzitter Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen
Kwartiermaker Instituut Mijnbouwschade Groningen